

Показники роботи спеціалізованої вченої ради Д 41.051.08 протягом 2013-2016 рр. стали підставою для того, що Наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2016 р. № 820 її діяльність щодо прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) історичних наук за спеціальностями 07.00.01 «Історія України» та 07.00.02 «Всесвітня історія» була продовжена на наступні три роки.

Сминтина О. В.

УДК 727.6/7(039)[Рец.]

**РЕЦЕНЗІЯ: КЕПІН Д. В., ТІТОВА О. М. ОХОРОНА
ПАЛЕОПРИРОДНОЇ ТА АРХЕОЛОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ. –
КИЇВ: ЦЕНТР ПАМ'ЯТКОЗНАВСТВА НАН УКРАЇНИ
І УТОПК, 2015. – 152 с.**

Ставлення суспільства до своєї культурної спадщини по праву вважається одним з важливих показників ступеня самоідентифікації цього колективу, а, відтак, й перспектив його подальшого розвитку, життєспроможності у сучасному глобалізованому світі. Стан справ з виявлення, опису, музеєфікації та охорони пам'яток історії та культури в цьому контексті постають не лише маркерами якості й сумлінності роботи відповідних структур, а й засвідчують ступінь зацікавленості суспільства у своїй історичній минувшині.

В цьому контексті монографія Д. В. Кепіна та О. М. Тітової, присвячена теоретичним та методичним проблемам збереження й експонування культурної спадщини, пов'язаної з найдавнішими етапами людської історії, є вкрай важливим кроком в напрямку формування цілісної системи пам'яток охоронної справи в Україні з урахуванням специфіки побутування та використання об'єктів культурної спадщини, що мають різне походження та належать різним історичним епохам.

Автори зосереджують свою увагу на палеоприродній спадщині, серед об'єктів якої центральне місце цілком слушно відводять викопним решткам ссавців пізнього плейстоцену – раннього голоцену, а також археологічній спадщині – опорним пам'яткам кам'яної доби та епохи бронзи. Дослідники вдало опрацювали накопичений протягом другої половини ХХ – початку ХХІ століть досвід багатьох країн світу до виявлення даних об'єктів, їхньої музеєфікації та побутування в системі пам'яток нерухомої культурної спадщини.

Однією з особливо цікавих груп проблем, які розглядають у своїй монографії Д. В. Кепін та О. М. Тітова, є особливості створення та функціонування музеїв під відкритим небом. Практика створення подібних закладів сьогодні набуває все більшої популярності як серед науковців та освітян, так й у представників туристичного бізнесу. Зокрема, досвід літньої польової практики студентів історичного факультету на базі подібної установи, центру етнографічного родинного відпочинку «Фрумушика-Нова» (Тарутинський район Одеської області) під керівництвом декана історичного факультету д.і.н. В. Г. Кушніра, засвідчує ефективність використання музеїв просто неба у освітньому процесі для формування фахових практичних навичок студентів.

Рецензована монографія містить змістовний аналіз історії становлення специфічного й порівняно нового у світовій науці напряму пам'яткоохоронної діяльності – археологічної скансенології. На широкому фактичному матеріалі, який походить з археологічних скансесів, парків, «археодромів» та «діснейлендів» усього світу (додаток І монографії), автори окреслюють принципи створення подібних об'єктів, визначають особливості їхнього зонування та внутрішньої структури відповідно до окремих історичних періодів, які вони відображають.

На підставі аналізу демонстраційного потенціалу археологічних пам'яток первісної доби з території сучасної України автори оцінюють можливості створення на їх території скансенів та інших типів музеїв просто неба. Крім того, Д. В. Кепін та О. М. Тітова розробили науково-методичні та практичні рекомендації

використання об'єктів археологічної спадщини у туристичних маршрутах (Додаток III монографії).

Слід підкреслити, що додатки даної монографії мають особливу наукову цінність та значущість для освітнього процесу. Так, зокрема, значну пізнавальну цінність має Додаток I, що містить перелік та коротку характеристику наявних сьогодні археопарків та археодромів первісної доби; інформація систематизована за регіональним принципом (Західна Європа, Російська Федерація, Азія, Африка, Південна Америка, Австралія та Океанія).

Не можна не погодитися з Д. В. Кепіним та О. М. Тітової у тому, що у сучасному світі археопарки відіграють важливу роль у музейній педагогіці та пам'яткоохоронній справі, дозволяючи безпосередньо торкнутися давньої культури, випробувати її особливості на власному практичному досвіді. Такий педагогічний прийом, поза сумнівами, сприяє формуванню поважного ставлення до археологічної історико-культурної спадщини, а поширення практики створення подібних комплексів в Україні загалом сприятиме актуалізації археологічних досліджень та пам'яткоохоронної справи в нашій країні. На цій підставі вважаю, що монографія стане в нагоді як фахівцям в царині археології, історії та музеєзнавства, так й студентам, що вивчають курси пам'яткознавства, теорії й практики пам'яткоохоронної справи, археологічного й етнографічного туризму.